

Tózsér Árpád
(1935, Gömörpéterfala) költő,
író, műfordító, Pozsonyban él,
Kossuth-díjas

Tózsér Árpád

Europé földje

Nem-versek Európáról

Részletek

Homo deus

Europé-Európa 5000 évre visszatekin-
tő emlékiratait írom – írhatnám végren-
deletét is. De hogyan lehetne bármit el-
rendelni a majdani túlélőknek, a -30° -
nál is vidáman zöldellő antarktisi zuz-
mónak s az emberre halálos sugárdózis
kétezerszeresét kibíró deinococcus ra-
ioduransnak! Mert csak az ember szá-
mára *nincsen remény...* Az *őrült sár* ed-
dig minden alakulásába-alakításába be-
lebukott, a *homo deus* szerepébe azon-
ban bele is pusztul. Az általa földre ho-
zott isteni fény, láng őt magát égeti el.
De ne fussunk előre a történetünkben.

Európa ősmmodellje

Kallimakhosz, a 110000 fős perzsa had ellen indu-
ló, tízszer kisebb görög sereg fővezére megígérte az
isteneknek, hogy minden halott perzsáért egy kecske-
gidát áldoz nekik. „A marathóni ütközetben 6400
barbár és 192 athéni férfi esett el” – így a nevezetes
csatáról Herodotosz. Miltiadész, a zseniális hadve-
zér óriási perzsa túlerővel szemben harcolta ki a gö-
rög győzelmet, de mikor a diadalmámor csillapodott,
Athén demokratikus „parlamentjének” „hősei” hü-
mögni kezdtek: Honnan vegyünk mi most hirtelen
6400 kecskét? Végül addig hümmögtek, hogy a ma-
ratoni hőst cserépszavazással börtönbe csukták. A
Kelet által akkor Európának nevezett Hellász min-
den tekintetben ősmmodellje volt a mai Európának.

A római császárkor erkölcse

Nehéz elképzelni, hogy Jézus a meglehetősen erkölcstelen császárkorban élt. Pedig talán éppen ennek a kornak az el-lentmondásai, bűnei magyarázzák életét, tanításait, halálát. Induljunk ki Augustusnak a közerkölcsök megjavítását cél-zó rendeleteiből, olvassunk bele Suetonius Augustus-élet-rajzába: „A törvényeket felülvizsgálta, némelyiket újra é-letbe léptette, így a fényűzésről, a házasságtörésről és köz-szemérem megsértéséről, továbbá a hivatali vesztegetésről s a rendek tagjainak házasodásáról szóló törvényt.” Ezeket a törvényszigorításokat csak úgy lehet értelmezni, hogy na-gyon szükség volt rájuk, s hogy mennyire, azt éppen Sueto-nius számtalan, a császárok korából vett példája bizonyítja, de másról sem szólnak a Suetoniusszal kb. egy időben élő Iuvenalis szatírái sem, mint a kor erkölcsi feslettségéről.

Iuvenalis a római erkölcsökről

Apokrif Iuvenalis-vers

Látod, Postum, nem hallgattál rám, a barátira, falra hányt borsó volt minden szóm. Vagy a régi törvény volt az erősb a szíves jóakarathnál?, mely szigorú lex már Augustus, az isteni caesar óta zeng ércként, s utasítja a római férfit házasságot kötni (de nővel!), s szülni a nőt – hős rómaival megtölteni Rómát, úr ne lehessen rajtunk barbár! (Zárójelben s így megelőzve érdemi mondandóm: kell barbárabb a római nőnél s férfainknál?!) Szóval, mit hallottam a Fórum környékén ma: a nőd, a bájos Hippia elment, olvasd: elzizzent egy ócska kurvapecérrel, s beste nőd, gyerekét rád hagyva, üzeni se restellt: Postum, szülj most már te, Róma hogy ki ne haljon!